

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

एक अवादी समारोहमा अभिनेता सलमान खान र जायक अरिजित सिंहबिच भएको विवादले दुनो चर्चा पाएको थियो। त्यस भन्दापछि सलमान खानको फिल्म 'सुलतान' बाट अरिजितको गीत हटाइएको थियो, जसले विवादलाई अझै बढाएको थियो। सलमानले स्वयं यस कुराको खुलासा गर्दै आफ्नो गल्ती स्वीकारेका छन् र उक्त माफिलामा जलतप्तहनी आफ्नै पक्षबाट भएको बताएका छन्।

आजको विचार...

लोकेश प्रसाद (वुई पेजमा)
अजय सुवेदी

२०२० सालमा अहिलेसम्म सर्वाधिक कमाउने नेपाली फिल्मको रेकर्ड चाहिँ विपिन कार्की स्टार 'ऊनको रिक्टर' सँग छ। चलचित्र विकास बोर्डको विवेका: बक्सअफिसमा फिल्मले ११ करोड ८१ लाख ८९ हजार ६६० नेरु जस कमाएको छ। अर्कोतर्फ, अनमोल कोसी स्टार 'जेरी अन टप'को कमाइ १० करोड ५१ लाख ८८ हजार ८०३ रुपैयाँ नेरु जस कमाएको छ। 'ऊनको रिक्टर' र 'जेरी अन टप'ले अहिले पनि हलमा राखे संख्यामा शोसहित प्रदर्शनरत छ।

वर्ष ३१ अंक ९७ शतक १८ कातिक १८ गते मंगलबार 4 November 2025, Tuesday पृष्ठ संख्या 8 मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

अफगानिस्तानमा भूकम्प जादा २० को मृत्यु

(रासस/एएफपी) — **बाफगानिस्तान**, कातिक १७/उत्तरी अफगानिस्तानमा आएको ६.३ म्याग्निट्युडको शक्तिशाली भूकम्पमा परी कम्तीमा २० जनाको मृत्यु भएको अधिकारीहरूले सोमबार बताएका छन्। अमेरिकी भूगर्भीय सर्वेक्षणका अनुसार अफगानिस्तानको मजार-ए-सरिफ सहर नजिकै २८ किलोमिटर गहिराइमा उक्त भूकम्प गएको थियो। स्वास्थ्य मन्त्रालयका प्रवक्ता सराफत जमानले घटनाको पुष्टि गर्दै भूकम्पका कारण बल्ख र समझान प्रान्तमा ३२० जना घाइते भएको बताएका छन्। अफगानिस्तानको उत्तरी सहर मजार-ए-सरिफका बासिन्दाहरू आफ्ना घरहरू भूकम्पले ढले ढरले सडकमा उत्रिएको एकपछिले जनाएको छ। प्रभावित क्षेत्र देखि करिब ४२० किलोमिटर टाढाको राजधानी काबुलका संवाददाताहरूले पनि कम्पन महसुस गरेको बताएका छन्। पाहाडी अफगानिस्तानमा कमजोर सञ्चार सञ्जाल र पूर्वाधारले उदार प्रक्रियामा बाधा पुर्‍याएकाले अधिकारीहरूलाई प्रभावित क्षेत्रमा पुग्न असहज भएको जनाइएको छ। यो तालिमवान सरकारका लागि पछिल्लो प्रावृत्तिक प्रकोप हो, जसले सन् २०२१ मा अफगानिस्तान कब्जा गरेको देखि तीनवटा ठूला घातक भूकम्पहरूको सामना गरेको छ। अगस्टमा, देशको पूर्वमा ६.०-म्याग्निट्युडको भूकम्पले पाहाडी गाउँहरू नष्ट गर्नु का साथै दुई हजार २०० भन्दा बढीको ज्यान लिएको थियो।

धार्मिक पर्यटकीय गन्तव्य बन्दै 'हृषिकेश मन्दिर' मनोकांक्षा पूरा हुने विश्वासले भक्तजनको भीड

कृष्ण पोखरेल

पाल्पा, कातिक १७/ पाल्पा, गुल्मी र स्याङ्जा जिल्लाको सङ्गमस्थल रुरु क्षेत्र (रिणी)मा रहेको हृषिकेश मन्दिरलाई भगवान् नारायणको रूप मानिन्छ। पाल्पाका तत्कालीन राजा मणिमुकुन्द सेनले विसं १५५५ मा कालिगण्डकी नदीमा नुहाउने क्रममा भेटिएको शिला अर्थात् मूर्तिनाई कालीगण्डकी र रिडी खोलाको सङ्गम स्थलमा हृषिकेश मन्दिर निर्माण गरेका हुन्। यहाँको तानसेन नगरपालिका-१४ मा पर्ने प्रसिद्ध हृषिकेश मन्दिर पछिल्लो समय धार्मिक पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा विकास हुँदै गएको छ। मनोकांक्षा पूरा हुने धार्मिक विश्वासका साथ यहाँ विभिन्न जिल्लाबाट भक्तजन आउने गरेका छन्। कालीगण्डकीमा स्नान गरी हृषिकेश मन्दिरको दर्शन गरेमा मोक्ष प्राप्त हुने जनविश्वास रहेको छ। यो क्षेत्र धार्मिक, पौराणिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय दृष्टिकोणले पनि निकै महत्वपूर्ण मानिन्छ। जसकारण यस क्षेत्रको महिमा नेपालबाहिर पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण रहेकाले यहाँ ठूलो संख्यामै दर्शनार्थी आउने गर्दछन्। पाँच सय वर्ष पुरानो हृषिकेश मन्दिरमा हरिबेधनी एकादशीको भोसिपल्ट रथ यात्रा

निकालिने परम्परा छ। यस वर्ष पनि हृषिकेश भगवानको रथयात्रा निकालिएको छ। देशका विभिन्न स्थानबाट आएका तीर्थयात्री, साधु-सन्त र भक्तजनहरूको यहाँ ठूलो उपस्थिति रहेको थियो। मन्दिरमा रथयात्राका दिन मात्रै करिब पाँच हजार भक्तजनले पूजाआजा गरेका छन्। अधि पछि पनि मन्दिरमा भक्तजनको उल्लेख्य उपस्थिति रहने गरेको पुजारी विवेक भट्टराईले बताए। उनका अनुसार ठूलो संख्यामा आएका भक्तजनहरूले रथलाई रुरु क्षेत्रधामस्थित हृषिकेश मन्दिर परिसरबाट रिडी बजार, हृषिकेश क्षेत्र, अर्गली बजार क्षेत्रमा परिक्रमा गराई भगवानको दर्शन पुजाआजा गरेका थिए। रुरु क्षेत्रधामलाई 'नेपालको चारधाम' मध्ये एक मानिन्छ। यहाँको धार्मिक महत्व विष्णु भगवानको अवतार हृषिकेशसँग जोडिएको छ। धार्मिक विश्वासअनुसार रुरु क्षेत्रको रिडीमा स्नान गरी भगवान हृषिकेशको दर्शन गरे पापकर्महरू नाश भई मोक्ष प्राप्त हुन्छ भन्ने जनविश्वास रहिआएको हृषिकेश मन्दिर व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष पर्सुराम भट्टराईले बताए। यही कारणले यहाँ वर्षभरि तीर्थयात्रीहरूको आगमन हुने गरेको छ। विशेषगरी माघे संक्रान्ति र हृषिकेश रथयात्राका अवसरमा त हजारौंको संख्यामा भक्तजन यहाँ जम्मा हुने गर्दछन्। हालका वर्षहरूमा रुरु क्षेत्रलाई धार्मिक पर्यटन स्थलको रूपमा विकास गर्न स्थानीय सरकार, धार्मिक गुठी संस्था र विभिन्न संघसंस्थाले पहल गरेका छन्। मन्दिर पुन:निर्माण, तीर्थपथ सुधार, खानेपानी र सरसफाइजस्ता आधारभूत संरचना विस्तारसँगै रुरु क्षेत्र अहिले आन्तरिक पर्यटकहरूको पनि आकर्षण बन्दै गएको स्थानीयवासी कमल खनालले बताए।

(बाँकी कतिपय पेजमा)

काठमाडौँबाट भागेका कैदीबन्दी पाल्पामा पक्राउ

पाल्पा, कातिक १७/जेन-जी आन्दोलनका क्रममा काठमाडौँस्थित जगन्नाथदेवल कारागारबाट फरार भएका पूर्वकोला गाउँपालिका-३, का ३५ वर्षीय हृदयसाद न्यौपानेलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। बैकिङ कसुरमा बन्दी रहेका उनलाई पाल्पा घरमा लुक्न आएको बेला विशेष सूचनाको आधारमा पक्राउ गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका सूचना अधिकारी होमप्रकाश चौधरीले

बेमौसमी वर्षाले गुल्मीमा ११ प्रतिशत धान नष्ट

ताम्घास, कातिक १७/ यही कातिक १०, ११ र १२ गते परेको बेमौसमी वर्षाले गुल्मीमा ११ प्रतिशत धान नष्ट भएको छ। कृषि ज्ञानकेन्द्र गुल्मीका अनुसार हाल जिल्लामा उत्पादन हुने मध्ये ११ प्रतिशत काटिसकेको धान पानीमा भिजेको छ। यस वर्ष जिल्लामा सात हजार ९ सय ८८ हेक्टरमा धानखेती गरिएको थियो। जसमा २२ हजार ९ सय ९ मेक्टर टन धान उत्पादन हुने लक्ष्य राखिएकामा ११ प्रतिशत अर्थात् दुई हजार ५२० मेक्टर टन धान पानीले भिजेर नष्ट भएको अनुमान गरिएको कृषि ज्ञान केन्द्र गुल्मीका सूचना अधिकारी टिकाराम न्यौपानेले जानकारी दिए। जिल्लाको कुनै पनि ठाउँमा हालसम्म धानबालीको बीमा नभएको पनि उनले बताउनुभयो। गुल्मीको सबैभन्दा धेरै धान उत्पादन हुने क्षेत्र चौरासी फाटमा ९ सय ९९

हेक्टरमा धान रोपिएको थियो। जसमध्ये ४० प्रतिशत धान काटिसकेको अवस्थामा खेतमा नै भिन्ज्नु ठूला पलाउन खेतमा नै भिजेको छ। विहार लगत्तै धान काटेका किसान अहिले पानी परेसँगै चिन्तित भएका हुन्। लामो समयसम्म पानीले धान खेतमा नै भिन्ज्नु ठूला पलाउन थालेका छन्। जसले गर्दा धानको मूल्य र उत्पादन घटेको छ। इस्मा गाउँपालिका-६ का कमलप्रसाद रोपेको धान यही कातिक ९ गते काटेका थिए।

(बाँकी कतिपय पेजमा)

पा.वि.दु.व.नं. ०११/०१२

पा.वि.प्र.का.व.नं. १९/०११/०१२

जनचेतना

सम्पादकीय

किसानको पीडा सुन

आसार-साउनमा मनसुन कमजोर हुँदा रोपाईं जेतने सम्पन्न गरेका किसान यति बेला धान भित्र्याउने समयमा आएको बेमौसमी वर्षाले पीडामा छन् । खेतमै ढलेको, पानीमा डुबेको, कृहिएर नष्ट हुँदै गएको धान हेर्दा किसानको वर्षभरको पसिना, समय, लगानी र आशा सबै पानीमा बगिरहेको अनुभूति हुन्छ । सुनजस्ता धानका पहेँलपुर बाला खेतमै डुब्दा किसान चिन्तित छन् । उनीहरूले वर्षभरि खाने अन्न मात्र गुमाएका छैनन्, उनीहरूको जीविको आधार नै खोसिएको छ । बेमौसमी वर्षाले तिनको गाँस, बास र बाँच्ने आधार खोसिएको छ । उनीहरू सरकारबाट कुनै राहत पाइएला कि भन्ने आशामा छन् । देशमा स्थानीय, प्रदेश र सघीय गरी तीन तहका सरकार छन् । तिनले किसानको वास्तविक पीडा र क्षतिको आकलन गरी तत्काल राहत र पुनर्स्थापना गर्न सक्नुपर्छ । तर, उनीहरू आफैँ अलमलमा देखिन्छन् । सरकारले बनाउने बजेट, योजना र कार्यक्रममा किसानका विषय पहिलो प्राथमिकतामा पर्दैनन् । प्राकृतिक विपद्को चपेटामा पर्दा राहतका लागि पनि हार गृहार गनुपर्छ । कृषि प्रधान मुलुकमा यस्तो अवस्था हुनु दुःख कुरा हो । किसानको प्राकृतिक विपद्बाट खाद्यान्नमा भएको क्षतिको यथार्थ विवरण संकलन गरी क्षतिपूर्ति र राहत दिने विषयमा तीनै तहका सरकार गम्भीर बन्न जरुरी छ । सरकार जनताको अभिभावक भएकाले पनि यतौ बेलाया किसानलाई परेको पीडामा मलम पट्टी लगाउने काम गर्न सके किसानले केही हदसम्म भए पनि पीडा भुल्न सक्थे ।

मौसम पूर्वानुमान हुने तर सूचना किसानसम्म नपुग्ने अवस्था, अन्न दुःख छ । डिजिटल पहुँच नभएका किसान सूचनाविहीनताका कारण बारम्बार नोक्सानमा पर्न बाध्य छन् । समयमा मल नपाइने, सिँचाई नहुने अनि उत्पादन भइसकेपछि बेमौसमी प्राकृतिक प्रहारले किसानलाई खेती नै छाड्ने अवस्थामा पुऱ्याइरहेको छ । कसरी किसानलाई टिक्ाइरहेको ? कसरी कृषि सुरक्षित बनाउने ? भन्ने प्रश्न गम्भीर छ । तसर्थ किसानका पीडालाई सम्बोधन गरी कृषि उत्पादनलाई सुरक्षित गर्नतर्फ सरकारले ध्यान दिन जरुरी छ ।

f Opinion @ Social Network f

कति सुन्दर हुन्छन् कोही मान्छे हेरी आशा पलाउँछु नहेरी आँखा रसाउँछु ।

(मुमन कुँवरको फेसबुक स्टारसमाट) www.facebook.com/Suman.Kuswar) यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिएका धारणाहरु राख्नेछु । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगान गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजनचेतना दैनिकको पृष्ठमा ताराईनातु आइरहेको छ । जो पत्रिका अठ्ठ सन्दीय अनि पत्नीय बलाउनातु लाटा टाड्दिनेको अलुच सुकठहनेको हाजीलाई अचकते जन्उरी छ । लाटाकपट्टा ताराईका सुकठहट दिई हाजीलाई सल्लोको जातुहुन हाजी अलुगेर पाउँछे ।

नवजनचेतना दैनिक
अभयवतीले तारनेले, पाल्ना

Table with 2 columns: प्रहरी कार्यालय (Police Office) and ४४००१ (44001). Lists various police stations and their contact numbers.

लोकतन्त्र जोगाउने हो भने कार्यकारी प्रमुख नभनी

अजय सुवेदी

संसदीय व्यवस्थामा प्रधानमन्त्रीको जबाफदेहिता संसदप्रति हुने गर्छ तर राष्ट्रपतीय प्रणालीमा सिधै जनताप्रति हुन्छ ।

अहिले नेपाल इतिहासको कठिन मोडमा छ । पुराना तथा परम्परागत मूलधारका भनिने राजनीतिक दलहरूलाई जेनजी विद्रोहले सडकबाट मिन्छ्याइदिएको छ । विद्रोहको राप र तापले प्रतिनिधि सभालाई विघटन गरिदिएको छ । र, त्यसै आन्दोलनको रापतापबाट बनेको अन्तरिम सरकारलाई आगामी ६ महिनामा प्रतिनिधि सभाको निर्वाचन गराउने तथा आन्दोलनका क्रममा भएको दमन र तोडफोडको छागविन गर्ने म्यान्डेट प्राप्त छ । विद्रोह पश्चात् मुलुकमा प्रत्यक्ष कार्यकारी प्रमुखको आवश्यकता छ भने आवाज विभिन्न जेनजी युवाहरूले उठाउँदै आएका छन् । यद्यपि अझै २३ को आन्दोलनको माग यो थिएन । नेपालमा संसदीय व्यवस्था असफल भयो त्यसैले राष्ट्रपतीय प्रणालीमा जानुपर्छ भन्ने उनीहरूको तर्क रहेको छ । त्यसो त यो एजेन्डा पहिलो पटक भने उठेको होइन ।

विश्वको बन्मात कस्तो छ ? विश्वभरका मुलुकहरूले विभिन्न प्रकारका शासकीय स्वरूप अंगीकारेका पाइन्छु । युरोप र एशियाको मध्यपूर्वमा अवस्थित प्राय देशहरूमा राजतन्त्रात्मक प्रणाली कायम छ । राजतन्त्रात्मक व्यवस्था पनि एड्रेसको छैन । कतिपय देशहरूमा आङ्गारिक वा सवैधानिक राजतन्त्र विद्यमान छ त कतै सक्रिय वा सर्वशक्तिमान् राजतन्त्र विद्यमान छ । प्रजातान्त्रिक शासन प्रणाली अन्तर्गत मुख्यतया तीन वटा शासकीय स्वरूप अभ्यासमा देखिन्छन् । पहिलो, संसदबाट निर्वाचित प्रधानमन्त्रीय प्रणाली, जसलाई संसदीय शासन प्रणाली भनिन्छ । यसको जननी बेलायत हो । दोस्रो, जनताबाट प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी प्रमुख, जसलाई अध्यक्षतात्मक शासन प्रणालीका रूपमा बुझिन्छ । यो प्रणाली अमेरिका, टर्की, नाइजेरिया, ब्राजिल, अर्जेन्टिनालगायतका तीन दर्जन भन्दा बढी मुलुकमा छ । तेस्रो जनताबाट प्रत्यक्ष निर्वाचित राष्ट्रपति र संसदबाट निर्वाचित प्रधानमन्त्री रहने मिश्रित शासकीय स्वरूप फ्रान्स लगायतका मुलुकमा विद्यमान छ । मिश्रित शासन प्रणालीमा कार्यकारी अधिकार प्रधानमन्त्री र राष्ट्रपतिमा बाँडफाँड गरिएको हुन्छ । कार्यकारी अधिकार प्रधानमन्त्रीमा निहित रहेमा त्यो अर्धसंसदीय प्रणाली मानिन्छ भने राष्ट्रपतिमा निहित भएमा अर्ध अध्यक्षतात्मक प्रणाली हुन्छ । तसर्थ अध्यक्षतात्मक प्रणालीमा राष्ट्र प्रमुख र सरकार प्रमुख एउटै व्यक्ति हुन्छ भने संसदीय प्रणालीमा राष्ट्रप्रमुख नाम मात्रको र सरकार प्रमुख कार्यकारी र अधिकार सम्पन्न हुन्छ ।

नेपालको सन्दर्भ नेपालको सन्दर्भमा गोरखाका राजा पृथ्वीनारायण शाहले काठमाडौँ उपत्यका विजय गरे पश्चात् सुरु भएको आधुनिक नेपालको इतिहासमा सक्रिय राजतन्त्र, जहागिरा शाशासन, पुनः सक्रिय राजतन्त्र, सवैधानिक राजतन्त्र हुँदै हाल संघीयतासाहितको संसदीय व्यवस्था छ । नेपालको इतिहासमा करिब ३५ वर्ष संसदीय व्यवस्थाले राज गरेको देखिन्छ । यस अवधिमा आठ

पटक संसदीय निर्वाचन र दुईवटा संविधानसभा निर्वाचन सम्पन्न भए । तर चारवटा संसद बाहेक कुनै पनि संसदले पूर्णकार्यकाल पुरा गर्न पाएनन् । त्यसमध्ये दुईटा संसदलाई (२०५१ र २०७४) अदालतको फैसलाबाट पुनर्स्थापना गरिएको थियो । एउटा संसद (२०५६) दोस्रो जनआन्दोलनको बलमा सडकबाट पुनर्स्थापना गरिएको थियो भने पहिल्लो संसद (२००९) जेनजी विद्रोहको बलमा सडकको बलबाट कार्यकाल पुरा नगरी विघटन भयो । अदालतको आदेशलाई पन्छाएर हेर्ने हो भने प्राय संसदलाई सत्तालीन राजनीतिक दलले सत्ता सङ्ग्रह पैदा हुनासाथ विघटन गर्न राजनीतिक पक्षबाट चालेको देखिन्छ । नेपालमा संसदीय व्यवस्थामा ३० वटा सरकार गठन भएकोमा १४ वटा सरकारको आयु एक वर्ष भन्दा कम देखिन्छ । ०१७ पुस १ गते तत्कालीन राज भन्नेदले अपदस्था गरेको बीपी कोइरालाको सरकार र ०५९ असोज १८ गते तत्कालीन राजा ज्ञानेन्द्रले अपदस्था गरेको शेरबहादुर देउवा सरकार बाहेक सबै सरकारहरू दलको आन्तरिक खिचतानीमा परेर ढलेको देखिन्छ ।

संसदीय प्रणालीका विकृत अभ्यासहरू नेपालमा राजनीतिक दलहरूले संसदीय व्यवस्थालाई विकृत बनाइदिएको देखिन्छ । बेलायत र भारतसाहित विश्वका धेरै देशहरूमा राम्रो परिणाम दिइरहेको संसदीय व्यवस्था नेपालमा भने राजनीतिक अस्थिरताको सघक भयो भनेर बदनाम छ । कार्यकारी अधिकार प्रभु त के रत्यो भने चुनावी गठबन्धन एउटा दलसँग गर्ने र सत्ता गठबन्धन अर्को दलसँग गरेर जनताको मतको असमान गर्न राजनीतिक दलहरू कुचेनन् । संसदीय व्यवस्थाका मान्य तन्त्र र अभ्यासलाई बेवास्ता गर्दै तेस्रो ठूलो पार्टीको नेताले नेतृत्व गरेको सरकारमा जान पहिलो र दोस्रो दलका नेताहरूले हान पाएर गरेको पनि देखियो । यद्यपि नेपालको संसदीय व्यवस्था जति विकृत देखिए तापनि यो व्यवस्था आफैमा गलत व्यवस्था भने होइन । संसदीय व्यवस्थाले समावेशी प्रणालीलाई आत्मसाध गरेको छ । अल्पसङ्ख्यकको अधिकारलाई रक्षा गरेको छ । बहुमत पक्षले सरकारको बागडोरमा समाबद्ध भने अल्पमत पक्षले प्रतिपक्षको मोर्चाभर्षत सरकारलाई जबाफदेही र उत्तरदायी बनाउनु सहयोग गर्छ । यसको अर्को सुन्दर

पक्ष भनेको बिना चुनाव, बिना आन्दोलन संसदबाट सङ्घ रूपमा सत्ता हस्तान्तरण हुन सक्छ । तर यसको अवगुण भनेको देशको कुनै निर्वाचन क्षेत्रबाट विजयी हुने सांसद देशकै नेता बन्न सक्छ । यसलाई संसदसभामा सकारात्मक/नकारात्मक जुनसुकै कोणबाट पनि बुझ्न सकिन्छ ।

प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी व्यवस्था ? प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी प्रमुख त्यस्तो शासन प्रणाली हो, जहाँ मुलुकको कार्यकारी प्रमुख प्रधानमन्त्री वा राष्ट्रपति जनताको सोचि मतबाट निर्वाचित हुन्छन् । विश्वमा प्रधानमन्त्री भन्दा पनि राष्ट्रपति जनताबाट निर्वाचित भएको पाइन्छ । त्यस्तो व्यवस्थामा प्रधानमन्त्री पद हुँदैन । यसलाई अध्यक्षतात्मक प्रणाली भनिन्छ । यस सन्दर्भमा जेम्स म्याडिसनले राष्ट्रपति संसद र अदालतसित सन्तुलन हुनाले यस प्रणालीमा लोकतन्त्रको सुरक्षा हुन्छ भनेका छन् । तर यस विपरित डा. भीमराव अम्बेडकरले राष्ट्रपति प्रणालीमा कार्यपालिका अत्यधिक शक्तिशाली हुने भएकाले स्वेच्छाचारी शासनको खतरा औँल्याएका छन् ।

संसदीय व्यवस्थामा शक्ति सन्तुलनका हिसाबले संसदीय प्रणालीमा सहकार्य हुन्छ भने राष्ट्रपतीय प्रणालीमा शक्ति पृथकीकरण हुन्छ । निर्णय प्रक्रियाका हकमा संसदीय प्रणालीमा छलफल र सहमत आवश्यक हुँदा ढिलाइ हुन्छ भने राष्ट्रपतीय प्रणालीमा निर्णय छिटो हुन्छ । स्वायत्तको कसीमा संसदीय व्यवस्थामा अस्थिरता हुन्छ भने राष्ट्रपति प्रणालीमा स्थिर सरकार हुन्छ । संसदीय व्यवस्था सरकार प्रमुख संसदप्रति उत्तरदायी हुन्छ भने राष्ट्रपति प्रणालीमा राष्ट्रपति जनताप्रति उत्तरदायी हुन्छन् ।

राष्ट्रपतीय शासनका बौध्दिक आलेखमा संसदीय प्रणालीको समर्थन र राष्ट्रपतीय प्रणालीको विरोध गर्ने हिसाबले तर्क गर्न खोजिएको छ । तर नेपालको भूराजनीतिक जटिलता, विद्यमान राजनीतिक दलको पछिटे राजनीतिक संस्कार, नेपाली जनताको धैर्यता र विविधतायुक्त समाजको बनेोट आदिको कसीमा नेपालमा प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारीको जोखिम बढी देखिन्छन् । आगामी फागुन २१ मा तोकिएको समयमा प्रतिनिधि सभाको निर्वाचन सम्पन्न भएको खण्डमा अबको दुई वर्षमा तीन तहको फरक-फरक मितिमा चुनाव हुनेछन् । आस चुनावमा निजी क्षेत्र र नैरसरकारी क्षेत्रका गतिविधि पनि मिल्नेछ ।

हुँदा अर्थतन्त्रमा समेत यसले असर पार्ने देखिन्छ । प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी हुने शासन प्रणालीमा दैनिक प्रशासन सन्चालन सम्बन्धमा सरकार स्वतन्त्र हुन्छ । संसदीय व्यवस्थामा प्रधानमन्त्रीको जबाफदेहिता संसदप्रति हुने गर्छ तर राष्ट्रपतीय प्रणालीमा सिधै जनताप्रति हुन्छ । उसको दैनिक शासन/प्रशासन सम्बन्धी काममा विधायीकी नियन्त्रण हुँदैन । विदेश नीतिमा राष्ट्र प्रमुखको एकाधिकार जस्तै हुन्छ । सङ्घको समयमा विधायिकाले सम्पूर्ण अधिकार कार्यपालिकालाई नै सुम्पेको हुन्छ । यस्तो अवस्थामा अत्यधिक रूपमा शक्ति प्राप्त राष्ट्रपति तानशाही हुने सम्भावना हुन्छ । उदाहरणका लागि टर्कीका राष्ट्रपति रेसिप तैयप एर्गोनको उदाहरण पार्ना छ । यससँगै निर्वाचित भएपछि कयौँ अफ्रिकी तथा दक्षिण अमेरिकी देशहरूमा प्रत्यक्ष निर्वाचित राष्ट्रपतिले आफ्नो अधिकार अत्यधिक नामामा वृद्धि गरेको देखिन्छ । राष्ट्रपतीय प्रणालीमा संयकारी प्रमुखलाई हुने दुई तिहाइको महाअभियोगबाट बाहेक राष्ट्रपति जनताको सोचि मतबाट निर्वाचित हुन्छन् । महाअभियोग कठिन बाटो हो । अमेरिकामा अहासम्म कुनै पनि राष्ट्रपतिलाई महाअभियोगबाट हटाइएको उदाहरण छैन । राष्ट्रपति अनुत्तरदायी र स्वेच्छाचारी भए पनि उ आफ्नो पदाधिकारसम्म निबद्ध रूपमा पदमै रहन सक्छ । नेपालको सन्दर्भ यही सबै भन्दा ठूलो जोखिम हो । यति मात्रै होइन, आफूले चाहे अनुसारका बिलहरू पास हुन नसक्दा राष्ट्रपतिले अध्यक्षतामा परेपछि शासन गर्ने परिपटी आरम्भ गर्न सक्छ । अध्यक्षताकै विषयलाई लिएर अदालत र राष्ट्रप्रमुखसित टकरावको सम्भावना ज्यादा रहन्छ ।

संसदीय शासन प्रणालीमा साभेदारी गठबन्धन र बहुधर्मीयता हुने भएकाले समावेशितालाई प्रवर्धन गर्न सजिलो हुन्छ । राजनीतिक दलहरूसित समन्वय र संवाद हुने भएकाले विभिन्न क्षेत्र र संसदासतको प्रतिनिधित्व राख्नका सम्भव हुन्छ । तर राष्ट्रपतीय प्रणालीमा राष्ट्रपति शक्तिशाली हुने हुँदा उनले स्वायत्तरी नीतिहरू अवलम्बन गर्न सक्छ, जसको कारण समावेशी र समाजुपातिक प्रणाली ओझेलमा पर्न जान्छ । अन्त्यमा लो कताङ्गिक शासन प्रणालीका लागि कुन शासन व्यवस्था अब्बल हुन्छ भन्ने प्रश्न त्यति जायज नसुनिन सक्छ । शासन व्यवस्था आफैमा साध्य होइन । जनसुखी शासन प्रणालीलाई मूर्त वा जीवन्त तुल्याउने शासकीय अभ्यासबाट हो । पछिटे राजनीतिक संस्कार बोकेका मुलुकमा कुनै पनि शासन प्रणाली सफल र सार्थक हुन सक्दैन । विश्वभरमा यो देहाहरूले संसदीय शासन प्रणाली अवलम्बन गरेका छन् । यद्यपि हाम्रो समस्या प्रणालीमा होइन निवन्धनमा हो । तसर्थ हाम्रो काम गर्ने शैली बदन सक्तियो भने संसदीय व्यवस्थाभर्षत नै देशमा स्थिरता र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ ।

राष्ट्रपतीय उदकम्

Table with 2 columns: राजेश्वर (Rajeshwar) and ४४००१ (44001). Lists various police stations and their contact numbers.

Table with 2 columns: राजेश्वर (Rajeshwar) and ४४००१ (44001). Lists various police stations and their contact numbers.

पारिश्रमिक तथा सुविधा कटौती नगर्न निर्देशन

लुम्बिनी कात्तिक १७/लुम्बिनी प्रदेशसभाअन्तर्गतको प्रदेश मामिला तथा कानून समितिले प्रदेशअन्तर्गत प्रदेशसभाका पदाधिकारी र सदस्यहरूको पारिश्रमिक तथा सुविधा कटौती गर्न दिएको सैन्य सरकारको निर्देशन कार्यान्वयन नगर्न प्रदेश सरकारलाई सुझाव दिएको छ ।

जेनजी आन्दोलनपछि बनेको अन्तरिम सरकारले राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, सभामुख, राष्ट्रियसभाका अध्यक्ष, प्रदेश प्रमुख र मन्त्रीहरूले पनि तीनजना मात्रै संचिवालय सस्य राख्न पाउने व्यवस्था गरी सोहीअनुसार कार्यान्वयन गर्न

निर्देशन गरेको थियो । सैले गरेको निर्णयपछि लुम्बिनीमा गत दुई महिनादेखि स्वकीयहरूको सेवासुविधा रोकिएको छ । प्रदेशसभाअन्तर्गत आज बसेको कानून समितिको छलफलमा पदाधिकारी र स्वकीयहरूको सेवासुविधामा कुनै अवरोध नगर्न निर्देशन दिने निर्णय गरेको छ । प्रदेश मामिला तथा कानून समितिको बैठकले मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद् कार्यालयबाट पठाइएको पत्र अध्ययन गरेपछि सोमबारको छलफलबाट यस्तो निर्णय गरेको हो । संविधानको धारा १८७ अनुसार प्रदेशसभाको विशेषाधिकारमा हनन नगर्न अनुरोध

गरिएको छ । साथै, नेपालको संविधानको धारा १९६ बमोजिम प्रदेशसभाका पदाधिकारी र सदस्यहरूको पारिश्रमिक सुविधासम्बन्धी ऐन २०७५ अनुसार प्रदेशको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने सुविधाबाहेकको खर्च कटौती हुने गरी सैन्य सरकारको निर्देशन कार्यान्वयन गर्न सरकारलाई समितिले सुझाव दिएको छ ।

समितिले यस सम्बन्धमा लुम्बिनी प्रदेश सरकारलाई आवश्यक ध्यानाकर्षण गराउँदै संविधानको भर्न र सैन्यताको सिद्धान्तअनुसार अधि बहन निर्देशन दिएको छ । -**राख**

खेलकुद समाचार

भारतले जित्यो विश्वकप क्रिकेटको उपाधि

काठमाडौं, कात्तिक १७/दक्षिण अफ्रिकालाई ५२ रनले हराउँदै भारतले पहिलो पटक महिला एकदिवसीय विश्वकप क्रिकेटको उपाधि जितेको छ । नवी मुम्बईमा हिजो भएको फाइनलमा दुई सय ९९ रनको लक्ष्य पछ्याएको दक्षिण अफ्रिका ४५ ओभर ३ बलमा सबै विकेट गुमाउँदै दुई सय ४६ रनमा समेटियो । भारतकी दीपति शर्माको शानदार बलिङ नई पाँच विकेट लिइन् । दक्षिण अफ्रिकाकी कप्तान लीरा वोलवाइर्टले उल्कृष्ट एक सय एक रन बनाइन् । त्यसअघि भारतले दुई सय ९८ रन बनाएको थियो । भारतका सफली वर्मा र दीपती शर्माको अर्धशतक बनाए । सफलीले ८७ र दीपतिले ५८ रन बनाइन् । भारत र दक्षिण अफ्रिकाले यसअघि महिला एकदिवसीय क्रिकेटमा ३४ पटक एकअर्कासँग खेलेका छन् । त्यसमध्ये भारतले २०, दक्षिण अफ्रिकाले १३ खेल जितेको छ र एक खेल बराबरीमा टुगिएको छ । यसअघि सेमिफाइनलमा भारतले अष्ट्रेलियालाई र दक्षिण अफ्रिकाले इंग्ल्याण्डलाई हराएका थिए ।

अर्थ/कॉरिरे समाचार

नेप्से परिसूचक सामान्य अड्कले घट्यो

पात्न्या, कात्तिक १७/नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से) परिसूचक सामान्य अड्कले घटेको छ । कारोबार साताको दोश्रो दिन सोमबार परिसूचक ८ दशमलव २४ अंकले घटेको हो । आइतबारको तुलनामा शून्य दशमलव ३१ प्रतिशतले घटेपछि समग्र नेप्से २ हजार ६ सय २२२ दशमलव ८९ विन्दुमा ओर्लियोको छ । सो अवधिमा ३ सय ३३ कम्पनीको एक करोड २१ लाख ८५ हजार ३ सय ८८ किता शेयर ५४ हजार ८ सय ९२ पटक खरिदविक्री हुँदा छ अर्ब पाँच करोड २२ लाख २६ हजार ९ सय ३ बराबरको कारोबार भएको नेप्सेले जनाएको छ । कारोबारमा विकास बैंक समूह एक दशमलव ११, होटल तथा पर्यटन शून्य दशमलव ०१, उत्पादन तथा प्रशोधन शून्य दशमलव २५, म्युचुअल फन्ड शून्य दशमलव २९, व्यापार शून्य दशमलव ९३ र अन्य समूह शून्य दशमलव ४२

प्रतिशतले बढेको छ भने अरु सबै समूहको उपसूचक घटेको छ । बैंकिङ शून्य दशमलव २२, वित्त शून्य दशमलव १२, जलविद्युत् एक दशमलव ०५, लगानी शून्य दशमलव ७०, जीवन बीमा एक दशमलव ०५, लघुवित्त शून्य दशमलव ६३ र निर्जीवन बीमा शून्य दशमलव ०१ प्रतिशतले घटेको छ । मुक्तिनाथ कृषि कम्पनी लिमिटेडको शेयर मूल्य सबैभन्दा धेरै नौ दशमलव ९९ प्रतिशतले बढेको छ । सबैभन्दा धेरै घटनेमा भने इस्टर्न हाइड्रोपावर लिमिटेडको शेयर मूल्यमा नकारात्मक सर्किट लागेको छ । कारोबार रकम र कारोबार भएका शेयर सङ्ख्याका आधारमा सबैभन्दा धेरै शिवाय सिमेन्ट लिमिटेडको ३७ करोड ६८ लाख २४ हजार ४ सय ९४ बराबरको छ लाख १९ हजार १ सय १४ किता शेयर कारोबार भएको छ ।

धार्मिक पर्यटकीय...

... र थयात्राका क्रममा धार्मिक कार्यक्रमसँगै सांस्कृतिक प्रस्तुति, भजन-कीर्तन प्रतियोगिता र पारम्परिक वाद्यवादनको प्रदर्शन गरिएको थियो । कार्यक्रममा स्थानीय जनप्रतिनिधि, धार्मिक अनुयाय र समुदायका वरिष्ठ नागरिकहरूले रू क्षेत्रको ऐतिहासिक र सांस्कृतिक महत्त्वबारे व्यक्तित्वहरूको सहभागिता रहेको थियो । हर्षोल्लास

र आस्थाबले भरिएको फ्रिक्वेश रथयात्रा सम्पन्न भएपछि भक्तजनहरूले मन्दिरमा पूजा-आराधना गरी प्रसाद ग्रहण गरेका थिए । रु क्षेत्रका धार्मिक श्रद्धालु र थयात्रा केवल धार्मिक श्रद्धालुको प्रतीक मात्र नभई सांस्कृतिक एकताको प्रतीकका रूपमा पनि स्थापित हुँदै गएको स्थानीयवासीको भनाइ छ । दुर्गकेशव भगवानको रथयात्राको लागि

तानसेन नगरपालिकाले स्थानीय विदा दिएको थियो । रथयात्रामा प्रदेश सांसद विर बहादुर राणा, प्रदेश मुख्य सचिव बाबुराम अधिकारी, पात्न्या, गुल्मी, स्याङ्जाका जनप्रतिनिधि, नेपाली सेना, रासस्व प्रहरी, जनपद प्रहरीहरूको सहभागिता रहेको थियो । नेपाली सेनाको सलामी अर्पणसहित रथयात्रा निकालिएको थियो ।

बेमौसमी वर्षाले...

... तर कात्तिक ११ गतेदेखि पानी पर्न सुरु गर्‍यो । काठिसकेको धानपानीले खेतमा नै ढुबान्ने थालेपछि उनले कात्तिक ११ र १२ गते १७ जना खेताला लगाएर धान उठाएर घर लगे । "घाम लागेकै बेला उठाउन पाएको भए शेर लगाएर फाटिन्थ्यो, धान र पराल छुट्टाछुट्टै हुन्थ्यो," उनले भने, "अहिले घाम लागेपछि फाट्टे सुरु गरेको, टुसा पलाएको छ ।" गत वर्ष २५ मुरी धान फलेकामा यो वर्ष अधिकांश धान खेतमा नै पोखिएको उनले गुनासो गरे । स्थानीय कृषाप्रसाद घिमिरेले पनि गत असार र साउनमा ७५ रोपनीमा धान रोपेका थिए । बीउको लागि चैते ५, हाइडिड महेन्द्र ३०-३०, जी टेक लगायतका धान रोपेका थिए । उनको खेतमा कुल तीन सय ५० मुरी धान फल्‍यो । जसमा दुई सय २५ मुरी तिहार अगाडि नै स्वाहारेका थिए । अर्कै १५ रोपनी

खेतको छ मुरी हुने धान काट्न बाँकी छ । तर काठिसकेको १८ रोपनी खेतको करिब ९५ मुरी धान भने पानीले ढुबाएको छ । खेताला लगाएर कात्तिक ९ गतेका धान काटेको धान पानीमा भिजेको हो । पानी नपर्नेको भए ११ गते नै शेरबाट उठाउने तयारी थियो । तर पानीले उनको धान मात्र ढुबाएन, मेहेनेत र पसिना समेत ढुबाएको छ । "पानीमा धान उठाएर आउने रकमभन्दा उठाउन लाग्ने लागत बढी भएकोले उठाइन्", घिमिरेले भने, "दुई लाख ६६ हजारको धान पानीमा ढुबेको छ ।" चौरासी फाँटको धान प्रतिमुरी दुई हजार आठ सयमा बिक्री हुँदै आएको छ । किसान निराजन गण्डारीको पनि १९ रोपनी खेतमा काटेको धान भिजेको छ । "अब त धानमा टुसा आउने बेला भयो, त्यस्तो धान बिक्री नहुने समस्या हुन्छ," उनले भने, "पानीमा भिजेको

पराल गाईवस्तुले पनि रचाउँदैनन् ।" गत वर्षहरूमा पनि हल्का बादल मात्रै लाग्ने तर पानी नपर्नेका कारण आफूले धान काटेको उनको भनाइ छ । उनको खेतमा करिब ९० मुरी धान हुन्थ्यो । अब पानीमा भिजेसँगै उत्पादन धेरै कम हुने भद्राईको भनाइ छ । काठिसकेको धान कसरी सुरक्षित गर्न सकिन्छ ? काठिसकेको धान वर्णमा सुयोमा राख्दा भिजेको 'फ्रिज' लाग्न सक्छ । त्यसकारण धान ढुङ्गा, प्लास्टिक वा परालमाथि राख्न कृषि ज्ञान केन्द्र कार्यालयले सुझाव दिएको छ । त्यसैगरी अहिले धानलाई माथिबाट प्लास्टिकले छोप्ने र वर्णा रोकिएपछि तुरुन्तै सुकाउने, सावधानीपूर्वक ढुङ्गाको ताप प्रयोग गर्ने, धानलाई हावा प्रसार हुने ठाउँमा राख्नेलगायतका उपाय अपनाएमा क्षति कम हुने कार्यालयले जनाएको छ । -**राख**

वर्गिकृत डिस्ट्रले

१ X ५ सङ्गठना माल

वर्गिकृत डिस्ट्रलेमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् । सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

मधुमेह (डायाबिटीज) रोगबाट बचाँ ।

मधुमेहले,
-शरीरका विभिन्न अंगमा क्षति पुऱ्याउने,
-मुटु र मिर्गौलाले काम नगर्ने,
-अन्धोपन, पक्षघातलगायतका जोखिम बढाउन सक्छ ।
त्यसैले मधुमेहबाट बच्न,
-शरीरको तौल सन्तुलित राखौं,
-चिल्लो तथा चिनीजन्य परिकार कम खाऔं,
-जङ्ग फुड तथा तारेका, भुटेका पदार्थहरू नखाऔं,
-धूम्रपान, मद्यपान नगरौं, नियमित व्यायाम गरौं,
-रेशायुक्त तथा प्राकृतिक खानेकुरा खाऔं,
-प्रशोधित खानाहरू नखाऔं,
-तनाब व्यवस्थापन गरौं,
-नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गरौं ।

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shitalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जन्घेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट

शितलपाटी .कम

www.shitalpati.com डिजिटल पत्रिका

केलासबर मिडिया प्रा. लि. द्वारा प्रकाशित. कार्यालय: केलासबर ५ तल्लो बंगला प्लान ०७५ २०६०१ E-mail: njdnews@gmail.com पत्रिका.द.नं. १५/०७०८/०७८. पत्रिका.द.नं. १५/०७५/०७२ प्रकाशक: इन्द्रा अर्जुन सन्घातक: रामकदर रायमानजी प्रधान सन्घातक: जयदीपराज अर्जुन